

SPOR

Kalk Kaminoen

Naturen er åben

Landskabet ligger derude og venter. I samarbejde med danske landmænd og lodsejere byder SPOR velkommen til oplevelser i det åbne landskab. SPOR er trampestier på landbrugsjord i hele Danmark, og du er velkommen på dem alle. Forvent høj himmel, fred og ro og plads til at bevæge dig.

For mere information se www.spor.dk

Du er gæst på lodsejerens private ejendom og sporet er åbent for færdsel til fods. Sporet kan delvist være trampestier og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen. Pas på naturen, hold hunden i snor og tag dit affald med dig. Sporet kan være midlertidigt lukket på grund af jagt. Ikke alle toiletter på ruten har døgnåbent, nogle er kun åbne i dagtimerne. Toiletterne ved Mønsted Kalkgruber, Daugbjerg Kalkgruber og Cafeen v/Mini Landsbyen kan kun benyttes i stedets åbningstid.

Kalk Kaminoen er etableret af Kalk Kaminoens Venner med støtte fra SPOR og Viborg Kommune. SPOR er støttet af Nordeafonden og Miljøministeriet. I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landdistrikternes Fællesråd og Danmarks Jægerforbund.

VIBORG
KOMMUNE

NORDEA
FONDEN

HANS SMIDTH: I KOLONISTBYEN GRØNHØJ ELLER FREDERIKSHØJ.

Kolonibebyggelse fra 1760

Grønhøj (opr. Frederikshøj) blev anlagt af den danske stat i 1760. Byen skulle huse tyske kolonister, som var inviteret til Danmark for at opdyrke heden.

Frederikshøj blev anlagt efter samme mønster som Frederikshede – det nuværende Havredal, som ligger godt 6 km sydøst herfra. 30 gårde i 6 lige rækker med tre gader imellem. Den midterste gade var – og er – Skivevejen.

Midt i byen, hvor du står nu, gravede man bybrønden. Det siges, at vejskiltet "Skive 27" stadig skal hæves i den ene ende med mellemrum, da det ene ben står lige oven i den tildækkede brønd.

Gårdenes tætte placering langt fra markerne blev efterhånden for upraktisk. I sidste halvdel af 1700 tallet flyttede flere af gårdene ud i mindre bebyggelser. Bl.a. Tohuse, Firehuse, Resenfelde og Benslehøj.

Oprindelig var planen at bygge kirke både i Havredal og Grønhøj. Sparehensyn gjorde dog, at der blev bygget en fælles kirke i lyngheden præcis midt i mellem de to bebyggelser. Frederiks Kirke blev indviet i 1766. Indtil 1823 prædiktes udelukkende på tysk og først i 1870 overgik man helt til dansk i kirken.

Hvis du går en tur rundt i Grønhøj, så kan du stadigvæk se de diger, som adskilte de oprindelig parceller. Bl.a. på toften overfor kroen og ved den første del af stien ud mod heden kan digerne ses.

Læs mere på spor.dk/kalk-kaminoen

Kartoffeltyskerne

I de første generationer efter indvandringen, var der ikke megen kontakt til den danske befolkning. Tyskerne havde egen kirke og blev som hovedregel også gift med hinanden.

Marked i Viborg var et sted, hvor tyskere og danskere mødtes. Her kunne købes ind og afgrøder sælges. De solgte bl.a. kartofler, som voksede godt på sandjorden. Indbyggerne fik efterhånden tilnavnet "kartoffeltyskerne".

Selv om hovedparten af Grønhøjs indbyggere i dag bærer danske navne, så er der dog ikke langt imellem dørskilte med navne som Dürr, Filbert, Harritz, Bitsch, Betzer, Lauth og Herold.

Kro og museum

Kroen, som du står ved her, blev etableret som Kgl. Privilegeret kro i 1848. Det vil bl.a. sige, at man var forpligtiget til at tage sig af enhver vejfarende mod at nyde en række privilegier, som bl.a. at måtte brænde brændevin og være fritaget for indkvartering af soldater.

I og omkring kroen kan du se udstilling om den danske forfatter Morten Korch, en samling af gamle landbrugsmaskiner, historien om et forulykket Lancaster fly under besættelsen og udstilling om kartoffeltyskerne.

Stenen med kartoffeltyskernavne kan ses i kroens have

🇩🇪 Sie befinden sich auf dem Wanderweg, dem Camino des Kalks, einer 30 km langen Wanderoute zwischen Stoholm und Skelhøje. Die Route führt durch eine alte Heide, und die Landschaft am nördlichen Ende der Wanderoute ist von jahrhundertlangem Kalkabbau stark geprägt. Im Grønhøj Gasthaus zeigt eine Ausstellung die Geschichte und das Leben der deutschen Siedler. Die Route führt durch Ackerland in östlicher Richtung und endet in Skelhøje, wo die Wanderung auf dem Ochsenweg fortgesetzt werden kann.

🇬🇧 You are on the Kalk Camino, which is a 30 km long hiking route between Stoholm and Skelhøje. The route passes through old heathland and the landscape in the northern part is strongly influenced by centuries of limestone quarrying. At The Grønhøj Inn an exhibition tells about the history and life of the German settlers, and the route turns east through cultivated areas before the end at Skelhøje, where you can continue on the ancient road, Hærvejen.

Den videre tur

Både i øst- og vestlig retning herfra går du gennem smeltevandssletten, som blev dannet ved afsmeltning efter sidste istid (indtil 9600 f.Kr.). Landskabet gennemføres af dale uden vandløb – tørdale. Disse er skabt af smeltevand, som løb mod vest efter den store afsmeltning fra hovedstilstandslinjen.

Hvis du herfra går mod Skelhøje, ser du kanten af Fløjgård Dal – en af de store tørdale på egnen.

